

## חוות דעת מומחה –

### חוות דעת כלכלית המוגשת לבית המשפט בעניין בקשה לאישור תובענה ייצוגית כנגד מרתון אקספון 018 בע"מ

שמי ד"ר מאיר אמיר, ת.ז. 006488100, יועץ כלכלי.  
אני הבעלים של חברת ד"ר מאיר אמיר ושות' בע"מ, חברה לייעוץ כלכלי הפועלת משנת 1992.  
כתובת החברה: רחוב ויזל 21, תל אביב.  
נתבקשתי על ידי עורך הדין יצחק מירון המייצג את המבקשת מירב אלקיים, להכין חוות  
דעת כלכלית שתוגש בתמיכה לבקשה להגיש תובענה ייצוגית כנגד חברת מרתון אקספון 018  
בע"מ. (להלן: **אקספון**)  
חוות הדעת מלמדת כי אקספון הפרה את תנאי הרישיון למתן שירותי רט"ן (רדיו טלפון נייד)  
בשיטה התאית, שהוענק לה ביום 20/4/2017 וגבתה תשלום חריג ובלתי סביר מלקוחותיה,  
שהתקשרו עמה לקבלת שירותים סלולריים ברשת we4G המופעלת על ידה, בגין דמי  
הכרטיס החכם. (כרטיס **סים**).  
חברת אקספון הפרה, אם כך, את חוק התקשורת בעת שגבתה מחיר בלתי סביר עבור כרטיס  
הסים שהוא הכרטיס המחבר את המנויים לרשת הסלולרית.  
לאור האמור לעיל, חוות הדעת מציעה אומדן, בטרם שלב גילוי מסמכים, לגובה הנזק הכספי  
שנגרם ללקוחות אקספון בעטיו של התעריף המופרז שגבתה החברה.  
אני נותן חוות דעתי זאת במקום עדות בבית המשפט ואני מצהיר בזאת כי ידוע לי היטב  
שלעניין הוראות החוק הפלילי בדבר עדות שקר בשבועה בבית המשפט, דין חוות דעתי זו  
כשהיא חתומה על ידי כדין עדות בשבועה שנתתי בבית משפט.

#### ואלה פרטי השכלתי:

1972 – תואר בוגר בכלכלה ופילוסופיה. האוניברסיטה העברית בירושלים.

1976 – תואר ד"ר בכלכלה. אוניברסיטת אילינוי ארה"ב.

#### ניסיוני המקצועי ותפקידים שמילאתי מאז השלמת לימודי:

1978-1982 - כלכלן בכיר במשרד האוצר. מרכז צוות באגף התקציבים בנושאי תעשייה,  
חקלאות, ותיירות. חבר מועצת המנהלים של מפעלי ים המלח, פוספטים בנגב, מועצות ייצור  
חקלאיות והחברה הממשלתית לתיירות. תפקיד אחרון באוצר: הממונה על הסובסידיות.  
1982-1984 - סמנכ"ל לכלכלה ותכנון. קבוצת הביטוח הסנה.

1985- יועץ כלכלי למנהל המועצה לשיווק פרי הדר.  
1986-1989- סמנכ"ל לכספים וכלכלה. תה"ל מהנדסים. בין היתר אחראי על המחלקה הכלכלית שמנתה כ- 10 כלכלנים בעלי תואר שני ושלישי שעבדו בעיקר בחו"ל בפרויקטים של הבנק העולמי.  
1990-1992- משנה למנהל הרשות לפיתוח ירושלים. אחראי על גיוס הון, ניהול פרויקטים אורבניים, הקמת קרן הון סיכון, חממות מדע תעשייתיות ועשרות פרויקטים נוספים.  
1992-2021- בעלים של חברה לייעוץ כלכלי, חברת ד"ר מאיר אמיר ושות' בע"מ. החברה ביצעה למעלה מ- 500 פרויקטים כלכליים מיום הקמתה, כולם בוצעו אישית על ידי הח"מ. החברה עוסקת בהערכות שווי, הכנת תכניות עסקיות, ליווי וניתוח פיננסי, תכניות הבראה, מתן חוות דעת מומחה לבתי משפט ומוסדות בוררות, בחינות מקרו של ענפי משק וכדאיות פרויקטים בחו"ל.  
רשימת פרויקטים שבוצעו בשנים האחרונות, כולל קבצי PDF של עשרות פרויקטים וחוות דעת שהוגשו לבית המשפט, ניתן למצוא באתר החברה: [www.meiramir.co.il](http://www.meiramir.co.il)

#### להלן רשימה חלקית של חוות דעת מומחה שכתבתי בשנים האחרונות:

1. חוות דעת למשרד האוצר ולאגוד בתי אבות ודיור מוגן בישראל – מכרז למתן שירותים גריאטריים. יחד עם ירום אריאב (לשעבר מנכ"ל משרד האוצר).
2. חוות דעת לאגוד חברות הביטוח. תעריפי אשפוז סיעודי ותכניות ביטוח הוצאות רפואיות יחד עם פרופסור אביה ספיבק (לשעבר המשנה לנגיד בנק ישראל).
3. חוות דעת מומחה בודק לבית המשפט המחוזי בבאר שבע לפי הזמנת בית המשפט. בדיקת הסכם הפשרה בתביעה ייצוגית נגד החברה המרכזית למשקאות בע"מ(קוקה קולה).
4. חוות דעת מומחה בתביעה נגזרת נגד הדירקטורים בדיסקונט השקעות בגין השקעתם הכושלת בעיתון מעריב (חוות הדעת מומנה על ידי הרשות לניירות ערך). בית המשפט אישר את הגשת התביעה הנגזרת ב- 9.8.15 ובהמשך נחתם הסכם פשרה.
5. חוות דעת מומחה למשכן לבוררות ופתרון סכסוכים ע"פ הזמנת השופט בדימוס בועז אוקון, בקשר עם הליך בוררות בין חברת ניטרון מקבוצת שיכון ובינוי לחברה להשבת קולחים חדרה.
6. חוות דעת מומחה לבית המשפט המחוזי בתל אביב בהקשר של תביעת נאמני האג"ח של בזק נגד מנהלי החברה בגין חלוקת דיבידנדים שלא מרווח.

7. חוות דעת מטעם התובעים בתביעה ייצוגית נגד תנובה בקשר למחיר הקוטג'. (חוות הדעת מומנה על ידי משרד המשפטים). הבקשה אושרה בבית המשפט המחוזי מרכז באפריל 2016 ובהמשך ניתן פסק דין שמאשר את התביעה. בעקבות אישור התביעה הוגש ערעור לבית המשפט העליון שעדיין לא פסק בעניין.
8. חוות דעת מומחה בקשר לתביעה נגזרת נגד הדירקטורים בחברת חבס בגין חלוקת דיבידנדים (חוות הדעת המליצה נגד הגשת תביעה).
9. חוות דעת כלכלית לאיגוד חברי הבורסה שאינם בנקים (ברוקרים פרטיים). יחד עם ירום אריאב.
10. חוות דעת מומחה לבית המשפט השלום בתל אביב בקשר לתביעה שעניינה זכויות חכירה בגוש הגדול בת"א.
11. חוות דעת מומחה בבוררות שהתנהלה במשכן לבוררות ופתרון סכסוכים אצל השופט ורדי זילר ז"ל – תביעה של חברת מעגן התפלה נגד חברת GES מקבוצת גרנית הכרמל.
12. חוות דעת עבור המפרקים של חברת קווי אשראי באשר לעסקות חברות הנפט שנעשו בשנים 1995-97 (ישראל, אקוויטל, יואל).
13. חוות דעת עבור ההסתדרות וועדי העובדים בנמלים בחיפה ואשדוד, שהוגשה לבית הדין הארצי לעבודה, באשר לרפורמת הנמלים המתוכננת והשפעתה על שכרם ותנאי העסקתם של עובדי הנמלים (יחד עם פרופסור אביה ספיבק).
14. חוות דעת מומחה בתביעה נגזרת נגד חברת בתי הזיקוק בע"מ בגין הצגה חלקית ומטעה במאזניה ובהודעותיה לבורסה של עסקות אשראי ספקים חריגות שנעשו בשנים 2012-2013
15. חוות דעת לחברת חישולי כרמל, חברת בת של תאגיד UTC האמריקאי, בקשר לשומת מס שהושתה על החברה על ידי מס הכנסה.
16. חוות דעת למשרד האוצר על הארגון מחדש של ענף המחצבות בישראל. (בשיתוף עם חברת פז הנדסה וכלכלה).
17. שתי חוות דעת שהוגשו לבית הדין לעבודה בתל אביב שעוסקות בזכויות של עובדים שפרשו מהחברה לקבלת תמורה על עבודתם וזכותם להמשיך ולפעול באותו תחום עיסוק.
18. חוות דעת שהוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים במסגרת בקשה לאישור תביעה נגזרת מצד אחד מבעלי המניות בחברת מלון שלום בע"מ.

19. חוות דעת שהוגשה למחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בת"א במסגרת בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד החברות הציבוריות דורי בניה ודורי קבוצה בגין הפסדים של מאות מיליוני ₪ שלא דווחו למשקיעים במועדם.
20. שלוש חוות דעת שהוגשו מטעם עיריית נס ציונה לבית המשפט כתגובה לתביעות שעניינן גובה אגרת הביוב והיטל הביוב בנס ציונה.
21. חוות דעת מומחה לבית המשפט המחוזי בתל אביב (המחלקה הכלכלית) בתביעה נגזרת נגד הדירקטורים בחברת בזק וכנגד חברת הייעוץ מריל לינץ בגין עסקת בעלי ענין ברכישת מניות יורוקום בחברת יס על ידי חברת בזק (2015).
22. חוות דעת לאיגוד חברות אנרגיה מתחדשות בישראל באשר לתועלת למשק מפיתוח התעשייה הסולארית (יחד עם ירום אריאב).
23. חוות דעת להסתדרות הציונית העולמית בגין המרצת פתיחה שהוגשה נגדה ונגד חברת אוצר התיישבות היהודים (אוה"ה) על ידי החברה לאיתור והשבה של נכסי נספי השואה לבית המשפט המחוזי בת"א לחלוקת מניות בל"ל שברשות אוה"ה כדיבידנד בעין.
24. חוות דעת מומחה בבקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד חברת פיליפ מוריס, בעלת מונופול בשוק הסיגריות בישראל, בגין גביית מחיר מופרז על הסיגריות ששיווקה בשנים 2011-2016. (2016)
25. חוות דעת מומחה בתביעה נגד מגדל חברה לביטוח בגין הפרת זכויות היוצרים של הציר המנוח יעקב וכסלר בעת הפקת לוחות השנה של החברה. (2016)
26. חוות דעת מומחה שהוגשה לבית המשפט העליון על ידי איגוד החברות לביטוח חיים בתביעה נגד המדינה באשר לאי הנפקת אג"ח מיועדות לבעלי פוליסות ביטוח מנהלים. יחד עם ירום אריאב. (2016)
27. חוות דעת מומחה בבקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד חברות בזק בינלאומי, פרטנר וסלקום בגין גביית מחיר בלתי סביר ממתקשרים מזדמנים בשיחות בינלאומיות יוצאות. (2016)
28. חוות דעת מומחה לבית המשפט המחוזי בירושלים בתביעה ייצוגית נגד חברת בזק בגין גביה בלתי מוצדקת של כספים מציבור משתמשי שירות שיחה משלימה בעת פניה למוקד 144. הבקשה אושרה וחוות הדעת עוסקת באומדן סכום ההשבה. (2016)
29. חוות דעת מומחה בהליך בוררות בין רשות שדות תעופה לחברה הציבורית ממן באשר לחישוב הסכום שהרשות אמורה לשלם לממן עבור פדיון השקעות עבר של ממון במסוף המטענים בשדה התעופה בן גוריון. חוות הדעת נכתבה עבור הרשות. (2016)

30. חוות דעת מומחה בנושא התפוסה בבתי החולים הסיעודיים. (2017)
31. חוות דעת מומחה לבית המשפט המחוזי בחיפה ולבית המשפט העליון בסכסוך בין חברת חיפה כימיקלים לעיריית חיפה בנושא מיכל האמוניה ביחד עם ירום אריאב. (2017)
32. חוות דעת עבור החברות שפיר הנדסה ועזריאלי באשר לחלוקת הגז הטבעי בישראל. (2017)
33. חוות דעת לעיריית אשדוד בעניין גובה היטל ההשבחה בגין בניית נמל חדש בעיר, נמל הדרום, ע"י זכיינים. (2018)
34. חוות דעת מומחה לבית המשפט העליון בנושא מיסוי הסיגריות ומוצרי הטבק בישראל. נכתב עבור המיזם למיגור העישון. (2018)
35. דו"ח בודק מטעם בית המשפט לעניין הסדר פשרה. בז'רנו נגד יינות ביתן. (2018)
36. חוות דעת מומחה לבית המשפט בתמיכה לבקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד קרן הגשמה. 2019
37. חוות דעת מומחה לבית המשפט העליון עבור משרד התרבות בקשר לתביעה נגד המשרד באשר לדרך תקצוב תיאטראות בישראל על ידי המשרד. 2019
38. חוות דעת לבית המשפט העליון עבור משקי עמק המעיינות בעתירה על גובה היטל מים שהוטל עליהם על ידי המדינה. 2020
39. חוות דעת לבית המשפט (יחד עם ירום אריאב) עבור קרן ריט 1 בהליך משפטי מול מס הכנסה באשר לקביעת מס רכישה על רכישת מגדל היובל בתל אביב. 2020
40. חוות דעת לארגון רופאי המדינה לקראת משא ומתן קיבוצי חדש בין המדינה לרופאים.
41. חוות דעת מומחה לבנק לאומי לישראל (יחד עם ירום אריאב) בתובענה ייצוגית שהוגשה נגדו לתשלום מאות מיליוני ₪ לניצולי שואה. 2020
42. חוות דעת מומחה לחברת שפיר הנדסה בע"מ (יחד עם ירום אריאב) בנושא מחצבת ורד ערה בהליך גישור מול רשות מקרקעי ישראל. 2020
43. חוות דעת לתאגיד המחזור (יחד עם רמי בלינקוב) באשר לכדאיות המשקית בהטלת פיקדון על מיכלי משקה גדולים. 2020
44. חוות דעת והערכת שווי של מפעל קייטרינג בטבריה המצוי בסכסוך משפטי עם מס הכנסה לגבי שווי העסק. 2020
45. חוות דעת לבנק הפועלים בקשר למעמד התחרותי של אפליקציית התשלומים ביט.

## פרק א' - הרקע לחוות הדעת

1. במדינת ישראל פועלות 6 חברות בעלות רישיון מלא, חברות שפרסו מערכת אנטנות ומפעילות רשת סלולרית עצמאית משלהן: פלאפון, סלקום, פרטנר, הוט מובייל, אקספון (we4G) וכן, חברת גולן טלקום שהקימה בתחילה רשת סלולר עצמאית משלה אך הפכה לחברת בת של סלקום באוגוסט 2020.
2. החברות פועלות בהתאם לרישיון למתן שירותי רדיו טלפון נייד (רט"ן) בשיטה התאית (להלן: רשת סלולרית) שהוענק להן ע"י משרד התקשורת.
3. מרתון אקספון 018 בע"מ, קיבלה את רישיון ההפעלה שלה ב-20 באפריל 2017 והחלה לפעול באפריל 2018. we או we4G<sup>1</sup> הוא שם המותג או שם הרשת הסלולרית של אקספון.
4. בסוף שנת 2020 היו לחברת אקספון 370,000 מנויים.<sup>2</sup>
5. בנוסף על החברות בעלות התשתית, פועלות בישראל חברות המפעילות רשת סלולר וירטואלית. חברות אלה רוכשות זמן אוויר מהמפעילות הרגילות ומצרפות אליהן לקוחות המצטרפים לרשת הפועלת תחת המותג שלהן. כגון: רמי לוי וסלקט תקשורת הפועלים על תשתית של חברת פלאפון או טלזר הפועלת על תשתית של הוט מובייל ופרטנר. גם החברות שהקימו בעצמן רשתות מפעילות, משיקולים שונים, חברות בת וירטואליות משלהן. לדוגמא, 012 מובייל השייכת לפרטנר ופועלת תחת הרישיון של פרטנר. חוות דעת זו לא תעסוק ברשתות הסלולר הווירטואליות.
6. להלן התפלגות השוק בין החברות השונות על פי דו"ח רשמי של משרד התקשורת נכון לחודש אפריל 2020:<sup>3</sup>

<sup>1</sup> 4G - 4th generation הכוונה היא לכך שהרשת היא רשת חדשנית דור 4 המאפשר גלישה מהירה ושיחות וידאו. כל 6 מפעילות הסלולר בישראל עבור לדור 4.

<sup>2</sup> דו"ח משרד התקשורת – מקור מס' 5

<sup>3</sup> הנתונים בחוות דעת זה מתבססים בעיקרם על דו"ח משרד התקשורת מיום 6 באוגוסט 2020, אודות המיזוג בין סלקום לגולן. דו"ח זה כולל סקירה מקפת מאד של השוק הסלולרי. – מקור מס' 5

נתח שוק מינויים - השוק הסלולרי ראשית 2020	
פלאפון	23%
סלקום	23%
פרטנר	22%
הוט מובייל	14%
גולן	8%
אקספון	3%
אחרים	7%
ס"ה	100%

7. שירותי הסלולר כוללים שיחות בארץ ולחו"ל, משיבון, הודעות sms ו-mms שיחות וידאו, גלישה באינטרנט הכוללת שירותי ניווט GPS ועוד.
8. בעשור האחרון התגברה התחרות בענף, בין היתר בזכות ניידות המספרים המאפשרת ללקוחות לעבור מחברת סלולר אחת לאחרת מבלי לאבד את מספר הטלפון שלו.
9. אומדן סך מכשירי הטלפון הסלולרי בישראל עומד על כ- 10 מיליון. אומדן ההכנסות השנתיות של הענף עומד על כ- 10.8 מיליארד ₪ וההכנסה החודשית הממוצעת ממנוי (ARPU) עומדת על כ- 64 ₪.<sup>4</sup> (נתוני שנת 2019)

### פרק ב' - הכרטיס החכם, כרטיס סים (SIM)

10. כאשר אדם מצטרף כמנוי לרשת סלולרית הוא חותם על הסכם עם החברה המפעילה, הקובע את תנאי ההתקשרות, את דמי המנוי החודשיים, את התשלומים עבור שירותים שונים, כמו גם תשלומים חד פעמיים בגין ההצטרפות. בכל אלה נדון בהמשך.
11. לאחר החתימה על ההסכם, המנוי החדש מקבל לידיו כרטיס סים שאותו עליו להתקין במכשיר הטלפון הסלולרי שלו. כרטיס הסים הוא כרטיס הכניסה של המנוי החדש לרשת הסלולרית של החברה שאליה הצטרף.
12. כרטיס הסים מייצר זיהוי חד חד ערכי בין המנוי ומכשיר הטלפון שלו, שבו הותקן אותו כרטיס, לרשת הסלולרית.

<sup>4</sup> חוות דעת אודות מיזוג סלקום וגולן – משרד התקשורת. אוגוסט 2020 – מקור מס' 5

13. פירוש המונח SIM הינו Subscriber Identity Module או בתרגום: מודול זיהוי המנוי. ברישיון שניתן לחברות המפעילות רשתות סלולריות, ניתן לכרטיס השם "כרטיס חכם"<sup>5</sup> אבל בשיח המקובל בישראל נהוג להשתמש בשם "כרטיס סים".
14. כרטיסי סים הינם כרטיסים קטנים מאד. מכשירי הטלפון החדשים, מתאימים לכרטיס סים זעיר הקרוי "נאנו" שאורכו 12.3 מ"מ ורוחבו 8.8 מ"מ.
15. להלן צילום מוגדל של כרטיס סים אופייני:



16. הכנסת כרטיס הסים למכשיר הטלפון היא פעולה פשוטה להפליא. אם המנוי החדש קיבל את הסים בסניף של החברה הסלולרית, בעת שחתם במקום על הסכם ההתקשרות, הסים יפעל מייד עם הכנסתו למכשיר. כלומר, הטלפון הסלולרי יהיה פעיל מיידית. ואם הסים נשלח למנוי החדש לנקודת חלוקה אזורית או ע"י שליח לביתו או בדואר, אזי על המנוי החדש להפעיל את הסים בכוחות עצמו גם זו פעולה פשוטה ביותר. על המנוי החדש להזין לרשת האינטרנט של החברה עמה התקשר את מספר הסים, את פרטי הסכם המנוי שלו ואת מספר הטלפון שהוקצה לו, ולאחר מכן הסים יעבור למצב פעיל כהרף עין והטלפון הסלולרי יהיה פעיל. מדובר, כמובן, בפעולה חד פעמית הנדרשת מכל מנוי חדש.
17. אחד מיעדי משרד התקשורת בעשור האחרון היה לעודד את התחרות בין החברות, לעודד נייודות בין חברות ולמנוע חסמים. לפיכך, המשרד הקדיש תשומת לב מרובה למחיר כרטיס הסים בתנאי הרישיון של החברות הסלולריות.
18. להלן סעיף כרטיס הסים ( הכרטיס החכם, בשפת הרישיון, כאמור) כפי שהוא מופיע ברישיון של חברות הסלולר. כאן, מתוך רישיונה של חברת אקספון<sup>6</sup>:

<sup>5</sup> מכיוון שיש סוגים רבים של כרטיסים חכמים לשימושים שונים, ננטש שם זה ואומץ השם: כרטיס סים.

<sup>6</sup> רשיון כללי לחברת מרתון אקספון 018 בע"מ



81א. דמי כרטיס חכם

- (א) דמי הכרטיס החכם יהיו סבירים ביחס לעלות הכרטיס החכם לבעל הרישיון.
- (ב) דמי הכרטיס החכם יהיו אחידים, ללא תלות בסוג או דגם ציוד הקצה, סוג הכרטיס החכם, הדור הטכנולוגי של הרשת אליה יחובר ציוד הקצה של המנוי וכיוצא באלה.
- (ג) דמי הכרטיס החכם לא ייכללו במחיר ציוד הקצה, והם יוצגו בנפרד בהסכם ההתקשרות, בחשבון הטלפון של המנוי ובפרסום תכנית תעריפים באתר האינטרנט של בעל הרישיון, ככל שזו פורסמה.
- (ד) ככל שבעל הרישיון יחייב את המנוי בדמי כרטיס חכם, הוא יהיה רשאי לגבות את התשלום ממנו רק כתשלום חד פעמי במסגרת חשבון הטלפון הראשון העוקב למועד מסירת או שליחת הכרטיס החכם<sup>7</sup> לכל המאוחר. ככל שבעל הרישיון לא עשה כן, הוא לא יהיה רשאי לגבות את התשלום האמור מן המנוי לאחר מכן, וכן לא יהיה רשאי לגבות מהמנוי את התשלום האמור או כל תשלום אחר, אם לא ישיב לו את הכרטיס החכם בעקבות סיום ההתקשרות ביניהם.
- (ה) בעל הרישיון אינו רשאי לגבות מהמנוי דמי כרטיס חכם בגין החלפת הכרטיס החכם בעקבות תקלה שנתגלתה בו.
- (ו) בעל הרישיון אינו רשאי להפלות בגביית דמי כרטיס חכם מנוי שלא רכש את ציוד הקצה ממנו.
- (ז) ככל שיש ברשותו של מנוי כרטיס חכם שנופק לו על ידי בעל הרישיון, אשר היה בשימוש של המנוי בעבר ונותק בעקבות סיום התקשרות, והמנוי יבקש להפעיל אותו בכדי לחזור ולהיות מנוי של בעל הרישיון, בעל הרישיון יעשה כן ולא יהיה רשאי לגבות מהמנוי דמי כרטיס חכם.

כפי שניתן לראות, הרישיון הכללי של חברות הסלולר, שניתן על פי חוק התקשורת, קובע מפורשות כי עלות כרטיס הסיים חייבת להיות סבירה ביחס לעלות הסיים לחברה בעלת הרישיון. בשפת הרישיון: דמי הכרטיס החכם למנוי החדש, "יהיו סבירים ביחס לעלות הכרטיס החכם למחזיק הרישיון".

**פרק ג' – דמי הכרטיס החכם ( עלות כרטיס הסיים למנוי ) בחברת אקספון**

19. חברת אקספון, כלומר, רשת הסלולר we4G, מציעה למנויים חדשים המצטרפים אליה חבילות שונות במחירים שונים.
20. בדקנו את כל החבילות המוצעות באתר האינטרנט של החברה למועד כתיבת חוות דעת זאת. חבילות רגילות המוצעות במחירים הנעים שבין 29.90 ₪ לחודש למחיר של 39.90 ₪<sup>7</sup> ( מגלישה של 30 ג'יגה בייט עד גלישה של 240 ג'יגה בייט ). בדקנו גם את חבילות הגלישה השונות המוצעות במחירים הנעים מ – 39.90 ₪ ל- 49.90 ₪.
21. הבדיקה מלמדת כי בכל החבילות גובה חברת אקספון תשלום חד פעמי זהה עבור כרטיס הסיים, תשלום של 19.90 ₪. אלה הם "דמי הכרטיס החכם", אליהם מתייחס הרישיון שניתן לחברה.
22. כך מוצג תשלום חד פעמי זה באתר האינטרנט של החברה:

<sup>7</sup> התעריפים נכונים ליום 3 בפברואר 2020

240GB ב-39.90 ₪ מחיר קבוע לכל החיים עם 300 דקות לחו"ל כולל GB1 בחו"ל	
<b>תקופת החבילה</b>	
מועד מימוש הפעלת סים מממועד תהליך סיום מכר בהצלחה	90 יום מיום ההצטרפות
משך תקופה 1	מחיר קבוע לכל החיים
משך תקופה 2 (ניתוב)	ללא
תום תקופת מימוש הצטרפות החבילה	עד להודעה חדשה מטעם we4G
<b>מחיר ללקוח (כולל מע"מ)</b>	
מחיר קבוע לכל החיים	₪ 39.90
<b>חייבים חד-פעמיים (כולל מע"מ)</b>	
עלות שליחות בתוך 24 שעות	₪ 19.90
עלות שליחות באמצעות דואר ישראל	₪ 0.00
עלות כרטיס סים	₪ 19.90

23. כפי שניתן לראות, עלות הסיים כוללת מע"מ (17%), מכאן שהחברה גובה לקופתה עבור כרטיס הסיים סך של 17 ₪. (המחיר ללא מע"מ).
24. עוד ניתן לראות כי המנוי החדש יכול לקבל את הסיים בשני אופנים: באמצעות שליח עד הבית בעלות נוספת של 19.90 או בחינם באמצעות דואר ישראל.
25. עלות המשלוח של כרטיס סים באמצעות דואר ישראל לחברת אקספון, לפי מחירון חברת הדואר<sup>8</sup> עומדת על סך של כ- 1.5 ₪.
26. מעניין לציין כי גם המנויים שיבחרו לקבל את כרטיס הסיים באמצעות שליח וישלמו על המשלוח סך של 19.90 ₪, ישלמו עבור הכרטיס עצמו סך של 19.90 ₪ בדיוק כמו המנויים שיבחרו לקבל את הכרטיס בדואר, ללא תוספת תשלום.
27. לכאורה, המנויים שבחרו בשליח, משלמים פעמיים עבור המשלוח: פעם אחת, 19.90 ₪ עבור השליחות ופעם שנייה 1.5 ₪ עלות המשלוח בדואר, שירות שאותו כלל לא קיבלו.
28. חוות דעת זו בוחנת את השאלה האם מחיר כרטיס סים של 19.90 ₪ תואם את תנאי הרישיון שניתן לחברת אקספון. סעיף 81-א קובע מפורשות כי: "דמי הכרטיס יהיו סבירים ביחס לעלות הכרטיס למחזיק הרישיון". מובן, אפוא, כי הרישיון אינו מתיר לבעל הרישיון, אקספון, "להעמיס" עלויות כלשהן על התשלום החד פעמי בגין דמי הכרטיס החכם או עלות כרטיס סים. דמי הכרטיס נועדו למטרה אחת ויחידה והיא כיסוי עלות הכרטיס לבעל הרישיון, לאקספון, בתוספת רווח סביר. זו המשמעות לדעתנו של דמי כרטיס סבירים.

<sup>8</sup> מחירון רשות הדואר – מקור מס' 11 + עלות מעטפה.

לא בכדי הוקדש ברישיון סעיף נפרד לדמי הכרטיס החד פעמיים. משרד התקשורת רצה להסיר חסמים ולהפוך את הניידות בין החברות לפשוטה וזולה. מובן שלכל חברות הסלולר, כמו גם לחברת אקספון, יש עלויות נוספות שאפשר לכאורה לקשור אותן לכרטיס הסיים; אך הרישיון אוסר זאת. כדי לכסות את כל העלויות והתקורות ולהחזיר את ההשקעות, גובות חברות הסלולר דמי מנוי מדי חודש. (בממוצע אריתמטי, דמי המנוי השנתיים למנוי באקספון נאמדים ב – 390 ₪ לשנה, ללא עלות כרטיס הסיים<sup>9</sup>)

29. השאלה היחידה שעל הפרק היא, אפוא, האם עלות כרטיס סים למנוי בסך של 19.90 ₪ היא עלות סבירה ביחס ל"עלות הכרטיס לאקספון, מחזיק הרישיון".

### פרק ה' - עלותו של כרטיס סים למחזיק הרישיון

30. חוות דעת זו נכתבת בשלב המקדמי של הגשת בקשה לאישור תובענה ייצוגית, בטרם הוגשו מסמכים כלשהם מטעם חברת אקספון. המידע הספציפי אודות אקספון חסוי עבורנו. לפי כד, אין באפשרותנו לערוך חישובים כלכליים מדויקים ולקבוע מהי העלות המדויקת בפועל של כרטיס הסיים בחברת אקספון. יחד עם זאת, כרטיס סים הוא מוצר נפוץ שנמכרים ממנו לסוגיו השונים, מיליארדי כרטיסים לחברות הסלולר בכל העולם.

31. יש באפשרותנו, אפוא, להציע באופן ראשוני וזהיר ביותר, הערכה משוערת, או למצער סדר גודל, של עלות הסיים עבור חברת אקספון (או כל חברת סלולר אחרת) בהסתמך על מידע גלוי מאתרי אינטרנט שונים.

32. בהסתמך על תעריפי כרטיס סים במכירה סיטונאית, כמפורט במסמכים xxx ברשימת המקורות, אנו מעריכים כי עלות הכרטיס לחברת אקספון כולל הדפסת לוגו אריזה ומשלוח לישראל עומדת, לכל היותר, על 3.5 ₪ לכרטיס בממוצע בשנים 2018-2020. ( לערך \$ 0.9 )<sup>10</sup>

33. לסכום זה יש להוסיף תקורות רלוונטיות ככל שהן תואמות את ההגדרה של "עלות הכרטיס למחזיק הרישיון" כגון מעטפה למשלוח בדואר או העבודה הכרוכה בהכנת המשלוח וכן רווח סביר לחברה. ככלל, כפי שכבר אמרנו, אנו סבורים שלא ניתן

<sup>9</sup> זו תהיה הגבייה הממוצעת על דמי מנוי אם הביקוש לכל אחת מארבע החבילות שמציעה we יהיה זהה בגודלו.

<sup>10</sup> בשנים אלה הכרטיס לא היה חייב במס קניה.

להעמיס על דמי הכרטיס תקורות כגון ציוד ומחשבים, אנטנות או עלויות חיבור. לשם כך נגבים מהמנויים דמי מנוי חודשיים.

34. מטעמי שמרנות אנו מכפילים את עלות הכרטיס שבה נקבנו ( 3.5 ₪ ) כדי לשקף תוספת תקורות כלשהי ורווח ואולי גם טעות אפשרית בהערכתנו שאינה מסתמכת על גילוי מסמכים. לפיכך, אנו קובעים, כי דמי כרטיס חכם בגובה של 7.0 ₪ משקפים מחיר סביר על פי כללי הרישיון.

35. מכיוון שהחברה שולחת את כרטיס הסיים בדואר ללא עלות, אנו מכירים גם בהוצאה נוספת זו וכמובן על החברה גם לגבות מע"מ על הכנסותיה.

36. מרכיבי העלות הסבירה מוצגים בטבלה הבאה :

דמי הכרטיס החכם, הסיים - המחיר הסביר	
₪	המרכיב
3.50	עלות הכרטיס
3.50	תקורות ישירות ורווח סביר
1.50	משלוח בדואר
8.50	ס"ה
1.45	מע"מ 17%
9.95	ס"ה

37. על פי חישובינו, דמי הכרטיס החכם, כרטיס הסיים, שאותם היה על חברת אקספון לגבות, על פי תנאי הרישיון הינם 9.95 ₪, **לכל היותר**.

38. מכאן אנו למדים כי המחיר שאקספון גובה מהמצטרפים לשורותיה, 19.90 ₪ עבור דמי הכרטיס החכם, גבוה ב – 9.95 ₪ מהמחיר הסביר שהיה עליה לגבות על פי תנאי הרישיון.

**כלומר, פי 2 (!) מהמחיר הסביר אותו מותר לגבות על פי כללי הרישיון.** זהו, כמובן, מחיר מופרז ובלתי סביר על פי כל קנה מידה.

39. נציג עתה את דמי הכרטיס החכם שאותו גובות החברות האחרות בעלות הרישיון המלא.

דמי הכרטיס החכם (110 עד 180 ג'יגה)		
הערות	דמי הכרטיס	חברה
	₪	
	9.90	פלאפון
במבצע. ללא מבצע - 19.90	0.00	סלקום*
	0.00	פרטנר
מבצע לנרשמים באתר ללא נציג	0.00	הוט מובייל
	19.00	גולן טלקום
	19.90	אקספון
כפי שנרשם ביום 3.2.2021 - המבצעים משתנים תכופות		

40. הטבלה מלמדת כי בשוק הסלולר לא מתקיימת הקפדה מלאה על כללי הרישיון בדבר דמי הכרטיס החכם. החברות מציעות מעת לעת מבצעים שבהם כרטיס הסיים מסופק בחינם ולעתים גובות עבורו דמי כרטיס עד לסכום מרבי של 19.90 ₪. ככל שניתן להתייחס לממוצע הגבייה בחברות השונות כאל מחיר ייחוס, (בנצי'מרק) ארבע החברות המובילות, המשקפות כ- 82% מהשוק, גבו דמי כרטיס חכם, מ- 0 ועד 9.90 ₪ בעת ביצוע הבדיקה, זהו מחיר סביר על פי חישובינו, הגם שהוגדר כמחיר "מבצע" ע"י שתיים מתוך ארבע מהחברות.<sup>11</sup>

## פרק ו' - סיכום ומסקנות- אומדן גביית הייתר של אקספון, הנזק למינוי

### אקספון

41. חברת אקספון גבתה מלקוחותיה, באופן עקבי, דמי כרטיס חכם בסך של 19.90 ₪ בשעה שעל פי כללי הרישיון, המחיר הסביר המרבי, על פי חישובינו, כפי שפורטו לעיל, עומד על סך של 9.95 ₪ בלבד.

42. לפיכך, גביית הייתר ממנוי בודד, התובע הייצוגי, עומדת על סך של 9.95 ₪.

43. מטעמי שמרנות אין אנו מחשבים גביית יתר נוספת של כ- 1.5 ₪, אותה שילמו לכאורה מנויים שהזמינו שליח עד הבית בעלות נוספת של 19.90 ₪.

(1.5 ₪ הוא מחיר המשלוח בדואר ישראל כולל מעטפה, שכלל לא בוצע, שעבורו שילמו הלקוחות שהזמינו כרטיס ע"י שליח עד הבית. מחיר המשלוח בדואר כולל במחיר הכרטיס)

<sup>11</sup> כרטיסי סים דור 4. 110 עד 180 ג'יגה.

דר' מאיר אמיר ושות'  
ייזום, תכנון, ניהול  
וייעוץ כלכלי בע"מ

Dr. Meir Amir & Co.  
Economic planning, management  
& consulting Ltd

44. קבוצת משלמי הייתר בבקשה זו כוללת את כל לקוחות חברת אקספון שרכשו ממנה כרטיס סים במחיר מופרז.

45. כפי שכבר הצגנו בפרק א', מספר מנויי רשת we4G, של חברת אקספון כיום, סוף דצמבר 2020, עומד על כ- 370,000.

46. לכך עלינו להוסיף את כל המנויים בעבר, קרי: לקוחות שהצטרפו לרשת חברות אקספון, רכשו כרטיס סים ממנה, אך נטשו אותה בהמשך. האומדן שלנו למספר המנויים בקטגוריה זאת, מינויים לשעבר בחברת אקספון, נכון לסוף דצמבר 2020, עומד על 107,000.<sup>12</sup>

47. לפיכך, סך הנפגעים בקבוצה שאותם מייצג המבקש, התובע הייצוגי, עומד על 477,000, מנויים כיום ומנויים לשעבר, שרכשו את הכרטיס החכם במחיר מופרז.

48. הערכה זו מתבססת על נתונים שפורסמו ברבים. המספרים המדויקים נמצאים ברשות חברת אקספון. לאחר שלב גילוי המסמכים נוכל לחשב במדויק את סך הנזק על פי הנתונים בפועל החסויים בשלב זה.

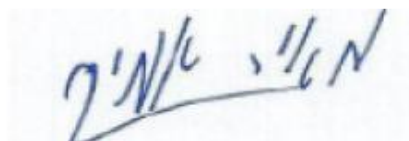
49. על פי אומדננו כ-477,000 מנויים ומנויים לשעבר של חברת אקספון שילמו מחיר מופרז ובלתי סביר עבור דמי הכרטיס החכם שכלל גביית יתר בסך של 9.95 ₪

50. סך גביית היתר של חברת אקספון מכלל מנוייה עומד, אפוא, על סך של 4,746,150 ₪ (9.95 X 477,000)

51. גביית היתר אירעה בין אפריל 2018 לדצמבר 2020 קרי בתוך טווח 7 השנים הרלוונטי לתביעות ייצוגיות.

52. על חברת אקספון להשיב למנוייה ולמנוייה לשעבר, את מלוא הסכום של הגבייה הבלתי סבירה שגבתה מהם בניגוד לכללי הרישיון שניתן לה להפעלת רשת סלולרית. סך הסכום שעליה להחזיר למנויים: 4,746,150 ₪.

ובזאת באתי על החתום



ד"ר מאיר אמיר  
7 פברואר 2021

<sup>12</sup> 19,000 בשנת 2018, 38,000 בשנת 2019, 50,000 בשנת 2020. מקורות מס' 22-25

דר' מאיר אמיר ושות'  
ייזום, תכנון, ניהול  
וייעוץ כלכלי בע"מ

Dr. Meir Amir & Co.  
Economic planning, management  
& consulting Ltd

(ראה רשימת מקורות בעמוד הבא)

רשימת מקורות			
2020	משרד התקשורת	חוק התקשורת	1
2020	משרד התקשורת	רישיון כללי לחברת סלקום	2
2020	משרד התקשורת	רישיון כללי לחברת גולן טלקום	3
2020	משרד התקשורת	רישיון כללי לחברת אקספון	4
2020	משרד התקשורת	חוות דעת כלכלית מיזוג סלקום עם גולן טלקום	5
2020	S&P	שוק התקשורת בישראל	6
2020	המרכז לחקר התחרות	הרפורמה בענף הסלולר בישראל	7
2016	בית המשפט המחוזי מרכז	וקלסר נגד סלקום 55006-04-15	8
2021	גולן טלקום בע"מ	עיקרי ההסכם עם המנוי	9
2021	מרתון אקספון 018 בע"מ	עיקרי ההסכם עם המנוי we4G	10
2021	דואר ישראל	מחירון עסקי דואר ישראל	11
2021	גולן טלקום בע"מ	מחירים ותעריפים - אתר האינטרנט	12
2021	מרתון אקספון 018 בע"מ	מחירים ותעריפים - אתר האינטרנט	13
2021	diagramo.com	Sim card manufacturing cost	14
2021	madeinchina.com	China Sim card manufacturers	15
2021	thalesgroup.com	Gemalto - biggest Sim card manufacturer	16
		קטעי עתונות נבחרים	
16012017	טלקום ניוז	משרד התקשורת פרסם תיקונים צרכניים ברישיונות הסלולר	17
22012019	דהמרקר	חברות התקשורת ניסו להעלות מחירים	18
2019-20	כלכליסט	סטטיסטיקה חודשית של ניודי הסלולר	19
15072020	SMARTCUT	סים חינם עד הבית	20
2712200	דהמרקר	רכישות פיזיות ואונליין	21
28122017	דהמרקר	ניידות המספרים סיכום 2017	22
1012019	גלובס	סיכום הניידות 2018	23
31122019	גלובס	הניידים סיכום 2019	24
4012021	כלכליסט	הניידים בשנת 2021	25